נמ.

מזבח העולה וגו' מזבח בפתח אהל מועד

ולא כיור בפתח אהל מועד היכן היה נותנו

ימעא כלפי משוך קימעא כלפי ולמזבח או משוך קימעא

הדרום מאי קסבר אי קסבר כוליה מזכח

בדרום קאי גוקמיה מכותל היכל ולדרום (6)

בין אולם למזבח ואי נמי קסבר יקדושת היכל

ואולם חדא היא נוקמיה מכותל אולם ולדרום

בבין בן אולם למזבח אי נמי קסבר חציו בצפון

וחציו בדרום נוקמיה מכותל היכל ולדרום

בין אולם ולמזבח ואי נמי קסבר קרושת

האולם והיכל חדא היא נוקמיה מכותל אולם

ולדרום בין אולם ולמזבח אלא לאו משום

דקסבר כוליה מזבח בצפון ב כי נמי מוקמת

לה מכותל היכל ולצפון ה"ל בין אולם ולמובח

ונוקמה מכותל אולם ח ולצפון בבין אולם

ולמובח אמר קרא יצפונה שיהא צפון פנוי

מכלים מאן תנא דפליג עליה דר' יוםי הגלילי

ר"א בן יעקב היא דתניא יר"א בן יעקב

אומר צפונה שיהא צפון פנוי מכלום ואפילו מן

המזבח אמר רב ימזבח שנפגם כל הקדשים

שנשחמו שם פסולין יסקרא ה הוא בידינו

ושכחנוהו ייכי סליק 'רב כהנא אשכחיה לר"ש

ברבי דקאמר משום ר' ישמעאל בר' יוםי מנין

למזבח שנפגם שכל הקדשים שנשחטו שם

פסולין שנאמר יוזבחת עליו את עולותיך ואת

שלמיך וכי עליו אתה זובח אלא יו כשהוא שלם

ולא כשהוא חסר אמר היינו קרא דאישתמים

ליה לרב ורבי יוחנן אמר אחדיו זה ואחד זה

פסולין במאי פליגי רב סבר יבעלי חיים אינן

נדחים ור' יוחנן סכר "בעלי חיים נידחין מיתיבי

כל הקדשים שהיו עד שלא ינבנה המזבח

ואח"כ נבנה המזבח פסולין נבנה דחויין

מעיקרא נינהו אלא עד שלא נהרם המזבח

נהרם ייתא איזקון להו אלא ייעד שלא נפגם

המזבח שואחר כך נפגם המזבח פסולין ולא

תרוצי קא מתרצת יו אימא שנשחטו והאמר

ד א מיי' פ״א מהלכות בית הבחירה הל' ו: ה ב מיי' פ״ג מהלכות פסה״ת הלכה כב: ו ג מיי שם הלכה כג ופט״ו מהל' מעה״ק הלכה ד:

מהלי מעם״ק הלכה ד: מהלי מעם״ק הלכה ד: ז ד מיי פייג מהלכות פסה״מ הלכה כד: ח ה מיי פייג מהלכות ממידין ומוספין הלי ב:

תורה אור השלם

1. נשחט אתו על יֵרְרְ המוְבַּחְ צְפּנְה לְפְנִי וְיהוְה וְוְרְפִּוּ בְּנִי אַרְרֹן וְהַבּוּנִים אָת דְּמוֹ על המוְבַּח בְּכִיבִּ ווּיְרְא אִי אִי ב. מוְבַח אַרְמָה תַשָּׁשׁה לי שְלְנִייְרְ אַת צעלתיך וְאַת בְּקַרַךְ שְלְנִייְרְ אַת צאובן אות בְּקַרִר שְכִי אָבוֹא אַלִיךְ וּבְרַבְּיִרָרְיִ אָת שְמִי אָבוֹא אַלִיךְ וּבְרַבְּיִרָרְיִ אָת שמי אָבוֹא אַלִיךְ וּבַרְבִּירָרְיִ

שמות כ, כא שמות כ, כא ביום ההוא קדש המלך את תוך החצר אשר לפני ביות וחוד כי עשה שם את העלה ואת המנחה ואת חלבי המנחה ואת חלבי השלמים כי מובה הנחשת אשר לפני יהוה קטו מהכיל את העלה ואת המנוחה ואת העלה ואת המנוחה ואת העלה ואת השנותה ואת המו

ליקוטים

אלא לאו משום דקסבר כוליה איא האי משום רקפבר כוליה.

מזבח בצפון, פי ולכך כיור
משוך כלפי דרום. ותימה דמאן
דלית ליה כוליה מזבח בצפון
קאי, א"כ הוי כיור בין המזבח
ולאולם, והשתא כיצד הולך
לקדש שם שלא רחוץ ידים . ורגלים והא תניא בריש מסכת בלים שלא רחוץ ידים ורגלים אין נכנס בין האולם ולמזבח, ואמר התם פוצעין את מוחו בגזרין. וי"ל דפלוגתא דתנאי היא בתוספתא דכלים ופי' ר"ש מ"כ ויחרה פ"ד). מזבח שנפגם כל (חולין יח ע"א) [כמה היא פגימת המזבח], בסידא כזית או טפח למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה. ובאבנא כדי שתחגור בה ליה, ובאבנא כדי שוחוגור בה צפורן, דכתיב אבנים שלמות. וא"ת כיון דאוקימנא וזבחת עליו בסידא, מאי שנא סידא ומאי שנא אבנא, לימא כאן ומאי שנא הבנה, .-וכאן בכדי חגירת צפורן או יריי ררזית ויש לומר וכאן בכוי ווגיוו צפוון או כאן וכאן בכזית. ויש לומר דסידא כיון דנפיק לן מעליו ודרשי׳ אבל לא בזמן שהוא חסר, אין חסרונו ניכר בפחות מיכן, אבל באבנא דכתיב אבנים ית, כל שפגימתן גדולה מתגירת צפורן אינן שלמות, וא״נ האי כאורחיה והאי כאורחיה ואין דרכו של סיד להיות כ״כ חלק. אבל בתוס׳ אמרו דפגימת . המזבח [ילפינן] מאבנים שלמות, והחברו (ליפין) באבים שלפות, וזבחת עליו לא איצטריך אלא לפסול קדשים שעבר ושחט בזמן שהוא חסר וכדאמרינן התם מנין למזבח שנפגם שכל קדשים שנשחטו בה פסולים . עואמר וזרחה טליו וכי טליו שנאמר חבוות עליו וכי עליו אתה זובח אלא כשהוא שלם ולא כשהוא פגום, והילכך בסידא דלא כתיב בה בהדיא פסול פגימה, שיערוה מר בטפח ומר בכזית. וא"נ למדו פגימת סיד מדבעינן מרובע, דתניא התם [לקמן סב ע"א] כבש וקרן ויסוד וריבוע מעכבין וכו" כדאיתא התם עד דתניא אותו היום נפגמה קרן המזבח והביאו בול של מלח וסתמוהו ולא מפני טכשר לעבודה אלא שלא יראד קרן וכבש ויסוד וריבוע פסול. מכלל דפסול פגימה משום דאינו מרובע (לשכ"ל חוליו יח ע"ל): עד

פברי מכדים. אע״פ שמזבח שעשה משה (אינו פנוי) [כלי] היה כדאמר יו דנין כלי מכלי ואין דנין כלי מבנין יחו משאר כלים קאמר דלפונה יו אמזבח קאי ואע״פ שהיה בלפון ננסין וקלונסות ושולחנות מסתמא הא דאמרה תורה פנוי מכלום משום שחיטה הוא

והני לורך שחיטה נינהו: שיהא צפון פנוי מכלום אפילו מן המובה. לריך לדקדק במתני׳ דמדות ופ״ג מ״ון שלה תקשה דרבי חליעור בן יעקב ס"ל הכא כוליה מזבח בדרום קאי ובפ"ק דיומה (דף טו.) מוקמינן מתני' דמדות כר״ה כן יעקב: ובי עליו אתה זובח. אט"ג דלעיל דרשינן עליו ממש הכא דייק משום דוזבחת עליו משמע שמלוה לו לובוח עליו וכן לקמן (דף ם.) גבי ואכלוה מלות אלל המזבח משמע לאו שמלוה אלא כשהוא שלם ולה כשהוה חקר: עד שלא נבנה המזבח. דחויין מעיקרא הן אלא עד שלא נפגם ונפגם ומשני לא תרולי מתרלת לה. ותימה דא"כ משמע דפירכא קמייתא בו דחויין מעיקרא הוו ואפילו לר' יוחנן ואמאי והא ר' יוחנן סבר גבי בהמה של ב׳ שותפין (קדושין דף ז.) דחוי מעיקרא הוי דחוי ועוד תקשי ליה ממתני׳ דמי שהיה טמא (פסחים דף מו:) המפריש נקבה לפסחו דקחמר ש דחוי מעיקרו הוי דחוי ויש לומר דהתם אין בידו לתקן מיקרי דחוי כדפרישית פ"ק (לעיל דף יב:) י אבל הכא בידו לתקן המובח מו ולכך משמע ליה הכא דכ"ע לא הוי דחוי מידי דהוה אמחוסר זמן בגופו להו ובבעלים כגון יולדת זב ומלורע שהפרישו קרבנס קודם זמנם ה"נ מפריש קרבנו להקריב לכשיבנה בהמ״ק והוי להן כמחוסר זמן ולא חשיב נדחה וכן מוכח לקמן פ"ב (דף קיד.) דחובות שהקדישן בגלגל לגבי שילה היו מחוסר זמן וקרבי בשילה דלא אמרינן דחויין הן וקשה לי דבפ"ק (לעיל דף יב.) פריך לבן בתירא פסח היכי משכחת לה אי אפרשי׳ לוו בלפרא דחוי מעיקרא הוא שאינו ראוי לשלמים לבן בתירא הואיל ומהלתו 🕫 הוא ראוי לפסח בחלות מה בכך כיון דבידו להשהותו עד חלות למה לא יהא כשר כמו מקדיש לחו אותו לאחר שחיטת בנו שראוי למחר ומקדיש בגלגל חובות שכשרין בשילה. ברו"ך. וא"ת אכתי כיון דהוי כמחוסר זמן כי ליכא מזבח דפריך דחויין מעיקרא הן אמאי אמר ר' יוחנן בפ' השוחט והמעלה (לקמן דף קו:) דהמעלה

לפתח אהל פילו ותנן נמי פרק בתרא (לקמן דף קיב:) אותו ואת בנו ומחוסר זמן בחוץ אינו אפילו בלא מעשה לרבנן ואם כן לרבי יוחנן אמאי מחייב משום שחוטי חוץ ותו הא עדיפא מינה אמרינן ביומא פרח שנירי (דף פנ.) דשלמים ששחטו ₪ חודם פתיחת דלמות

אתאי מחייב משום שחוטי חוך ותו הא עדיפא מינה אמרינן ביומא אמתאי מחייב משום שחוטי חוך ותו הא עדיפא מינה אמרינן ביומא פרק שני שעירי (דף פנ.) דשלמים ששחטן ₪ קודם פתיחת דלחות אוקדשו לא נראו שמע מיניה דחוי מעיקרו הוי דחוי ותקשה למאן מוד בין שלא בדור בים שני ותשיא דתפולני דובי מומיני החוי

רב גידל אמר רב המזבח שנעקר מקטירין מחלק של גלגל חונות שלאין למחר מקדת במקומו כדאמר רבא מודה היה ר' ברמים מאי ר' ברמים הכא נמי מודה רב ברמים מאי ר' זמן כי ליכא מונח דפריך דחויין הודה דתניא ביום ההוא קידש המלך או תוך השוחט והמעלה (לקמן דף קום) דהמעלה החצר וגו' כי מזבח (שעשה משה) קטן מהכיל בומן הייב דקדושה ראשונה דברים ככתבן דברי רבי יהודה א"ל רבי יוםי קידשה לעתיד לגא הא אינו ראוי קידשה לעתיד לגא הא אינו ראוי

מזבח העולה שם פתח יבו אוהל מועד ואין כיור מפסיק בינחיים למדת משני המקראות הללו שלריך ליתנו כל מה שיכול לקרבו באויר שבין מזבח לאהל מועד ובלבד שלא יהא מפסיק בין מזבח ולפתח: היכן היה נחון משוך קימעא. מזוית המזבח ולדרום נמלא שאינו כנגד המזבח

כלל אלא כבין אהל מועד ולמזבח: ה"ג בת"כ ל ובמס' מדות. ומדמלריך ליה רבי יוסי הגלילי למשכו מכנגד המזבח ולדרום (כ) והוא אינו לריך להרחיקו אלא מבין המזבח ולפתח פשוט מיניה דכוליה מזבח בלפון קחי ולפיכך על כרחו הוא מושכו מכנגד המזבח כולו שאם נתנו כלל כנגד המזבח א"א שלא יפסיק בינו ולפתח כדמפרש ואזיל: דמאי קסבר. שלא קיים את המקרא שכתב בין אהל מועד ובין המזבח והוא מושכו קימעא: אי כוליה בדרום. הרבה מן המזבח יש בדרום כנגד יו היכל שלא כנגד הפתח והיה לו לתתו שם: לוקמיה מכותל היכל ולדרום. כלומר משמתחיל כותל פתח ההיכל ליסתם לדרום דהיינו בין פתח האולם ולמזבח וכנגד ההיכל יש שפתח האולם עודף על של היכל ה' אמות דו לדרום: וא"ג סבר קדושת אולם והיכל חדא היא. ופתח אולם כפתח היכל והולרך למושכו אף מכנגד פתחו של אולם שוו: נוקמיה מסתימת כותל אולם ולדרום. דה"ל אכתי כבין האולם בו ולמזבח דכיון דכותל אולם ככותל היכל קרי ביה בין אהל מועד ולמזבח ומיקיימי קראי שפיר: ואי נמי קסבר חליו בלפון כו'. יש לו ט"ו אמה בדרום לא מהן ה' אמות של פתח עדיין יש לו מקום י״ה אמה לתתו שם מכותל מזוזת היכל דרום יו: וא"ג קסבר קדושת אולם והיכל חדא היא. והולרך למושכו אף מכנגד פתח אולם נוקמיה ממקום סתימת פתח אולם ולדרום בבין יהו האולם ולמזבח דעדיין יש שם מקום ו' אמות: אנא לאו משום דקסבר כוליה מובח בלפון קחי. ודרומו של מזבח כולה יש לפני הפתח ואם היה נותנו כנגד המובח כלל נמצא מפסיק בין מזבח לפתח: ונוקמיה בין המובח ולהיכל בלפון. בסתימת כו כותל ההיכל במזוות לפונית וללפון: קסבר קדושת היכל כו'. ואינו רשאי להפסיק בין פתח אולם ולמזבח וכי מוקמת ליה מכוחל היכל וללפון ה"ל מפסיק בין אולם ולמזבח: שיהה פנוי מכלים גרם הכא. וכיור כלי הוא: (ג) לפונה. מדהוה ליה למיכתב על ירך המזבח לפון וכתיב לפונה לדרשה התה:

מאן סנא דפליג כו'. ואומר כוליה בדרום קאי: בדר"א גרסינן פנוי מכלום: שנשחטו שם. בעזרה בא: כשהוא שלם. והאי עליו בגינו ובשבילו קאמר: אחד זה ואחד זה. בין שנשחטו בשעת פגימתן בב בין שנשחטו אחר מיקונו פסולין כל הקדשים שהיו קדושין באותה שעה לפי שנראו ונדחו וקסבר בעלי חיים נדחין כשחוטין: עד שלא נכנה.

כפי שנרחו ונדחו וקסבר בעני חיים נדחין כשחוטין: עד שנח נכנם.
משמע קודם כיו שלא בנאוחו בני הגולה: דחויין מעיקרא הן. שכשהוקדשו לא נראו שמע מיניה דחוי מעיקרו הוי דחוי ותקשה למאן
דאמר לא הוי דחוי: נהרס. משמע בימי נבוכדנלר היו: אוקין להו. עד כיו שלא נבנה בית שני ופשיטא דפסולין דגבי מומין קתני
להו בבכורות (דף מא.) הזקן והחולה והמזוחם: מובח שנעקר. במזבח פנימי קמיירי וקא סלקא דעתך הוא הדין לחילון קשיא דרב אדרב
דאמר לעיל כל הקדשים שנשחטו שם פסולין: מודה רבי יהודה בדמים. דבעינן מובח: דברים כרסבן. שקדש את הרלפה כולה לשם מובח ⁶
להקטיר עליה לפי שהיה המזבח קטן מהכיל עולות ושלמים שהקריבו לחנוכת המזבח וששה משה במדבר שהיה כיו המום הנחושת קטן היה: אמר לו רבי יוםי והלא כבר נאמר. במזבח שעשה משה במדבר שהיה כו בנוב וגבעון:

ל) [מדות פ"א, צ) [ועוש ל] ירושי יבמות פ"ב סה"א, צ) [עוש ל] ח"כ ירושי, עד. ומ"א, צ) [יועת ל] ח"כ ירושי, עד. ב"ב ה"ח, עד. ב"ב ה"ח, תרומות פ"ד ל) [ע"ז נכז], פ) ע" ירושי עב: פתו פ"א ה"א, תרומות פ"ד ה"א, ל] [עשל ינ. פסחים עב: פסחים צה. וימא סד. יומא סד. יומא סד. כד. מח. ממודה כו: כד. מחודה כו: כדוש"ן וז: ב"רוש"ן וז: בריותו" יומא מתוחת עו"ב פ"ב ב"ב", ע) [ע" מו" ע"ז בד"ה פגימה, ל) [קנקן משם ה: "ה"ה פגימה, ל) [קנקן סופ"ד, ל) ועיך א נדבה פרש" ד מבחודות נו ד"ה כבש, ל) שם סופ"ד, ל) עד מרות ונו ד"ה כבש, ל) שם מד. ל) "ד"ה מבש, ל) שבת. ל) "ד"ה מבש, ל) "ד"ה מ"ד"ה מבש, ל) "ד"ה מבש, ל) "ד"ה מ"ד", ל) "ד"ה מ"ד"ה מ"ד"ה

הגהות הב"ח

 (A) גמ' מכוסל היכל ולדרוס דהיינו בין: (3) רש"י ד"ה ה"ג וכו' ולדרוס והא אינו לריך: (ג) ד"ה לפונה ל"ל קודס ד"ה שתהא פנוני:

גליון הש"ם

גמ' רב כהנא אשכחיה. עיין גיטין דף פד ע"ב חוס' ד"ה ר' יוסגן אומר:

מוסף רש"י

שינויי נוסחאות

(שפרים:) כן ליל הנג מה ותנות (שפרים:) בן מדים מנותן (שפרים:) בן מדים מנותן (שפרים:) בן מדים מנותן (שפרים:) בן מדים מנותן (שפרים:) בן מדים מדים החורין ונראין (שפים:) אימא ממחק (שים:) או את תוך (שנים:) את תוך (שנים:) את תוך (שנים:) את תוך (שפים:) את תוך (שפים:) את תוך (שפים:) את מדים מנותה חוורין ונראין (שוס ביית נג עיים:) שעושין מהם עבודות, אבל מעשר (שנים:) או בשר זבח לאחר העבודה או שירי מנותה חוורין ונראין (שוס ביית נג עיים:) שעושין מהם עבודות, אבל מעשר (שנים:) או בשר זבח לאחר העבודה או שירי מנותה חוורין ונראין (שפים:) בן בתחיים: ב